USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 13. 10. 2021 o stížnosti **odsouzeného: P.V., nar. XXXXX**, nyní ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici XXXXX, proti usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 11. 3. 2021, č.j. 3 Pp 1/2021-63,

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu se stížnost odsouzeného **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením Okresní soud ve Znojmě rozhodl tak, že podle § 88 odstavec 1 písm. a), odstavec 3 trestního zákoníku zamítl žádost odsouzeného o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 11. 2017 sp. zn. 17 T 30/2002 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 1. 2018 sp. zn. 9 To 74/2017.
2. Proti tomuto usnesení podal odsouzený stížnost prostřednictvím obhájce, která byla odůvodněna pouze do procesního postupu soudu, a to ohledně stručného odůvodnění rozhodnutí po vyhlášení a poučení o opravném prostředku, kdy obhájce s odsouzeným si ponechali lhůtu s tím, že se vyjádří až po doručení písemného odůvodnění rozhodnutí. Následně došlo ke změně stanoviska, a to přímo odsouzeným tak, že stížnost byla podána do protokolu o veřejném zasedání. Je nutné konstatovat, že v podané stížnosti obhájce obžalovaného neuváděl námitky, které pak rozvedl v podané ústavní stížnosti. Samotná stížnost obhájce odsouzeného směřuje tedy toliko do postupu soudu ohledně poučení o lhůtě k podání opravného prostředku.
3. Stížnostním soudem je nutné konstatovat, že situace se změnila poté, kdy o této stížnosti bylo rozhodnuto usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č.j. 3 To 92/2021-70 a stížnost odsouzeného byla zamítnuta. Až následně ze strany obhájce došlo k podání ústavní stížnosti tak, jak se nachází ve spise na č.l. 81, kde jsou rozváděny další důvody ohledně rozhodnutí o podmíněném propuštění.
4. V rámci rozhodování o ústavní stížnosti pak bylo rozhodnuto nálezem Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 1711/21, kterým bylo usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č.j. 3 To 92/2021-70, zrušeno, neboť jím bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 a zákaz dvojího přičítání zaručený čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Ve zbytku byla ústavní stížnost odmítnuta. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost stěžovatele je zčásti důvodná. Je připomínáno, že podmíněné propuštění je mimořádným zákonným institutem, v němž má soud možnost a nikoliv povinnost odsouzeného podmíněně propustit. Český právní systém tedy nezná „automatické“ podmíněné propuštění. Je tedy věcí obecných soudů, aby zkoumali a posoudili, zda podmínky pro aplikaci institutu podmíněného

propuštění jsou dány. Ústavní soud přitom zásadně respektuje takové nezávislé rozhodnutí obecných soudů a je povolán zasáhnout pouze v případě, vybočuje-li výklad obecných soudů ze zásad či důvodů, které hrály roli dříve při uložení samotného trestu odnětí svobody a na předchozí jednání stěžovatele, které už nelze změnit a došlo by k porušení zákazu dvojího přičítání. Ústavní soud zároveň odkazuje na nález pod sp. zn. IV. ÚS 575/21, kdy odůvodnění soudního rozhodnutí má být srozumitelné a jasné a má v něm být vysvětleno, jakým konkrétním způsobem má odsouzený jednat, aby prokázal polepšení a aby od něj bylo možné očekávat, že povede řádný život tak, aby měl vyšší šance při dalším projednání své žádosti o podmíněné propuštění. Ústavní soud tedy konstatuje, že každé zamítavé usnesení by mělo obsahovat rovněž krátký „návod" pro odsouzeného, jaké konkrétní změny se od něj očekávají a mohou jej motivovat k žádoucí změně. Ústavní soud ve svém nálezu ohledně rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č.j. 3 To 92/2021-70 dospívá k závěru, že stížnostní soud nezohlednil v tomto směru judikaturu Ústavního soudu ve vztahu k tzv. „návodu" pro zvýšení šance při dalším projednání podmíněného propuštění a dále pak je poukazováno na zákaz dvojího přičítání, a to zejména ve vztahu k trestné činnosti obžalovaného, a to trestnému činu týrání zvířat. Ústavní soud má i za to, že stížnostní soud se dostatečně nevěnoval aktuální situaci odsouzeného, byť je připouštěno, že předchozí trestní minulost je relevantním faktorem pro posouzení prognózy budoucího života odsouzeného. Nemůže však být faktorem jediným a nemůže navždy zamezit možnosti podmíněného propuštění. Ústavní soud však současně neshledal, že by tomu tak bylo v případě napadeného rozhodnutí, a to usnesením Okresního soudu ve Znojmě ze dne 11. 3. 2021, č.j. 3 Pp 1/2021-63, kterým byla žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítnuta, neboť zde okresní soud vycházel z odpovídajícího provedeného dokazování, když netvrdil nic o tom, že by nebylo splaceno ničeho na náhradě škody, ani že by byl v minulosti stěžovatel odsouzen pro trestný čin týrání zvířat, a při hodnocení naplnění prognózy řádného života vzal okresní soud částečně do úvahy i aktuální situaci a podmínky, do kterých by se stěžovatel vracel a vyjádřil se k tvrzené proměně stěžovatele, zejména ve změně jeho životních postojů. Ústavní soud má za to, že soud I. stupně se řádně zabýval žádostí o podmíněné propuštění a své závěry dostatečně odůvodnil a proto nebyla zjištěna žádná pochybení takové intenzity, která by měla vést k tomu, že by i toto rozhodnutí bylo zrušeno, neboť by představovalo zásah do ústavně zaručených práv a svobod stěžovatele. V této části tedy Ústavní soud neshledal ústavní stížnost jako zjevně opodstatněnou a zrušil tedy pouze rozhodnutí krajského soudu tak, aby mu otevřel procesní prostor pro vydání rozhodnutí nového již nezatíženého shora popsanými deficity. Z pokynů nálezu Ústavního soudu tedy vyplývá, že ve svém novém rozhodnutí krajský soud opětovně posoudí, zda stěžovatel splňuje podmínky podmíněného propuštění a shledá-li, že tomu tak není, měl by svůj závěr pečlivě odůvodnit, aby bylo zřejmé, že jeho rozhodnutí není pouze výsledkem libovůle, ale promyšlené a přesvědčivé úvahy soudu.

5. Krajský soud v Brně plně respektuje závěry Ústavního soudu v nálezu ze dne 31. 8. 2021 pod sp. zn. III. ÚS 1711/21 a pokyny zde udělené. Stížnostní soud však považuje za nutné konstatovat, že rozhodnutí, které bylo zrušeno, bylo učiněno usnesením ze dne 21. 4. 2021, č.j. 3 To 92/2021-70. K tomuto dni byla však situace odlišná od situace, která je nyní. Předně je nutné konstatovat, že stížnostní soud rozhodoval na podkladě stížnosti obhájce odsouzeného, která nesměřovala do žádné z materiálních podmínek pro podmíněné propuštění, ale pouze do procesního postupu soudu I. stupně ohledně poučení o opravném prostředku k podání stížnosti, kdy bylo nutné konstatovat, že tato stížnost není důvodná, neboť k podání stížnosti ze strany odsouzeného došlo včas a řádně a stížnostní soud se ztotožnil se závěry soudu I. stupně. Zejména je však nutné konstatovat, že Krajský soud v Brně dne 21. 4. 2021 rozhodoval za zcela odlišné situace, co se týká judikatury Ústavního soudu. V té době se Krajský soud v Brně řídil aktuálním rozhodnutím Ústavního soudu, a to usnesením ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. IV. ÚS 638/2020, když ještě nebylo vydáno rozhodnutí, na které je nyní při zrušující části obsažené v nálezu Ústavního soudu odkazováno, a to usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 7. 2021, sp. zn. IV. ÚS 575/2021. Je přitom nutné konstatovat, že obě dvě rozhodnutí byla učiněna stejným senátem Ústavního soudu

ve stejném složení, kdy v prvním případě ze dne 6. 4. 2021 byl senát složen z předsedy Pavla Šámala a soudců Josefa Fialy a Jana Filipa, který byl soudcem zpravodajem, následně pak rozhodnutí ze dne 13. 7. 2021 bylo učiněno v senátě složeném z předsedy Pavla Šámala, který byl současně soudcem zpravodajem a soudců Josefa Fialy a Jana Filipa. V době rozhodování Krajského soudu v Brně dne 21. 4. 2021 bylo aktuální rozhodnutí tohoto senátu pod sp. zn. IV. ÚS 638/21 ze dne 6. 4. 2021, z něhož je nutné konstatovat, že zde Ústavní soud odmítl ústavní stížnost stěžovatele, jemuž byla v minulosti dána možnost podmíněného propuštění, a to právě na podkladě posouzení a hodnocení jeho trestní minulosti. Zde bylo Ústavním soudem konstatováno, že veškerá nálezová judikatura Ústavního soudu klade důraz na zhodnocení trestní minulosti odsouzeného vůči budoucí prognóze, přičemž za hlavní je považováno odhalení subjektivní příčiny trestné činnosti a posílení motivace odsouzeného se podobného chování se vyvarovat. V tomto rozhodnutí bylo Ústavním soudem konstatováno, že stěžovatel se neocitl v „právním stavu“, který by bránil jeho propuštění. Tomu brání riziko, že stěžovatel v budoucnosti nepovede řádný život a bude pokračovat v páchání další trestné činnosti. Ústavním soudem je zde doslova uvedeno, že „je to odsouzený, kdo musí prokázat polepšení, odstranění příčin trestné činnosti, snížení rizik recidivy a nalezení dostatečné motivace neopakovat trestnou činnost. Horší důkazní „postavení“ recidivistů je logickým důsledkem racionální aplikace institutu podmíněného propuštění, nikoliv jeho ústavním nedostatkem. Zároveň soudy nejsou povinny stanovovat stěžovateli jakýkoliv „plán polepšení“, který musí plnit. Úkolem soudu je zvážit, zda v aktuální situaci rizika recidivy převyšují pozitivní skutečnosti.“ Na podkladě tohoto rozhodnutí tedy rozhodoval i Krajský soud v Brně, kdy se jednalo o nejaktuálnější rozhodnutí Ústavního soudu ve vztahu k datu, ke kterému Krajský soud v Brně rozhodoval. Následně však navazuje rozhodnutí totožného senátu ze dne 13. 7. 2021, sp. zn. IV. ÚS 575/2021, na které je nyní nálezem Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 1711/21, poukazováno. Zde bylo Ústavním soudem dospěno k závěru, že Ústavní soud nevylučuje, že ve specifických případech je skutečně efektivní na odsouzeného působit delším výkonem trestu. Tento argument by ovšem neměl být použit bez bližšího vysvětlení. Mají-li tedy obecné soudy za to, že k nápravě stěžovatele může přispět delší působení nepodmíněného trestu odnětí svobody oproti již vykonané části, pak by měly doplnit, jak se tak může stát, tedy např. by měly uvést, co by měl stěžovatel ještě učinit a jaké konkrétní aktivity by měl ve výkonu trestu odnětí svobody provést. Ústavním soudem je konstatováno, že zamítnutí žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody za situace, kdy stěžovatel vyvinul značné úsilí, aby byl účel trestu naplněn, může mít negativní důsledky na jeho resocializační proces a pocit zmaru. V tomto nálezu je obecným soudům vytýkáno, že žádným způsobem neodůvodnily, na základě jakých skutečností dospěly k závěru, že stěžovatel zatím skutečně nepřehodnotil svůj dosavadní život a blíže se nevyjádřily k jeho aktivitám, které ve výkonu trestu absolvuje, přičemž ani nezkoumaly, do jaké míry je jeho tvrzení, že své trestné činnosti lituje, pravdivé a skutečné. A dále pak v tomto nálezu je zohledněna i podmínka ustanovení § 88 odst. 3 trestního zákoníku, která může hrát negativní roli zejména, pokud by včasné nenastoupení do výkonu trestu, tedy v období, kdy se vyhýbal odsouzený svévolně nástupu do výkonu trestu, bylo dlouhodobé a dále pak naopak nahrazení či odčinění trestným činem způsobené škody patří mezi cíle moderního práva a tedy snaží-li se odsouzený odčinit škodu způsobenou trestným činem, může to vypovídat i o jeho náhledu a značit jeho polepšení či nápravu. K tomuto rozhodnutí však uplatnili odlišná stanoviska soudci Josef Fiala (k výrokům a odůvodnění) a Jan Filip (k části výroku a s tím související části odůvodnění). Nejedná se tedy o zcela jednoznačný závěr tohoto senátu Ústavního soudu. Soudce Josef Fiala námitky směřoval k výrokům a odůvodnění tohoto nálezu, kdy napadená rozhodnutí považoval za dostatečná zejména obsahující ústavně konformní odůvodnění skutečnosti, že stěžovatel třetí podmínku podmíněného propuštění nesplnil. Dospívá k závěru, že obecné soudy nesplnění předepsané třetí podmínky podmíněného propuštění v odůvodnění napadených usnesení konstatovaly a není založen výlučně na mechanickém či izolovaném posouzení trestní minulosti stěžovatele, nýbrž je ústavně konformním způsobem posouzen i význam dalších okolností nezbytných pro předpoklad vedení řádného života v budoucnu (zajištění zaměstnání a bydliště).

Soudce Josef Fiala tedy dospěl k závěru odlišnému, že stěžovatelova ústavní stížnost měla být odmítnuta pro její zjevnou neopodstatněnost, event. nálezem zamítnuta pro její nedůvodnost. Své odlišné stanovisko uplatnil i soudce Jan Filip, a to k části výroku a s tím související části odůvodnění nálezu. V jeho námitkách je konstatováno, že oba soudy poukázaly na skutečnost, že stěžovatel byl trestán již jako mladistvý a má v rejstříku trestů celkem 24 záznamů, kdy byl v minulosti odsouzen pro různorodou trestnou činnost. Soudce má za to, že nyní by Ústavní soud vytvářel de facto nové základní právo, tj. základní právo na podmíněné propuštění, ačkoliv nic takového s odkazem na čl. 40 odst. 5 Listiny nelze dovodit. Soudce dospívá k závěru, že Ústavní soud by se tak místo soudního orgánu ochrany ústavnosti stával ústavodárným orgánem. Pak by přestávalo být jasné, kde vlastně končí hranice ústavně soudního přezkumu a kde se Ústavní soud stává další instancí v řízeních vyhrazených obecným soudům při hodnocení toho, zda byly splněny podmínky pro podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Soudce pak výslovně odkazuje na ustanovení § 88 trestního zákoníku, v němž soud „může odsouzeného propustit, nikoliv propustí" a zdůrazňuje, že o splnění podmínek rozhoduje právě obecný soud. V odst. 6 odlišného stanoviska soudce Jan Filip pokládá otázku, zda má soudce obecného soudu prokázat navrhovateli, že podmínky nesplnil nebo naopak žadatel o podmíněné propuštění soudci, že je všechny splnil. Ústavní soud není další instancí a zasahuje pouze v případě excesu obecného soudu.

6. Krajský soud v Brně vzhledem k nálezu Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 1711/21, se tedy řídil pokyny, které mu v této konkrétní věci byly dány a to v návaznosti na nejaktuálnější judikaturu Ústavního soudu, která nebyla platná v době dřívějšího rozhodování. Předně je nutné konstatovat, že citovaným nálezem Ústavního soudu bylo zrušeno pouze usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č.j. 3 To 92/2021-70, kdy ve zbytku byla ústavní stížnost odmítnuta, neboť Ústavním soudem bylo konstatováno, že rozhodnutí Okresního soudu ve Znojmě neporušilo stěžovatelovo právo na soudní ochranu zaručenou čl. 36 odst. 1 Listiny a zákaz dvojího přičítání vyplývající z čl. 40 odst. 5 Listiny. V ústavním nálezu je konstatováno, že Okresní soud ve Znojmě zjistil skutkový stav, ze kterého při svém rozhodování vycházel a odpovídal provedenému dokazování. Tímto usnesením byla stížnost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítnuta.

7. Krajský soud v Brně přezkoumal dle § 147 odst. 1 trestního řádu napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo a podanou stížnost důvodnou neshledal.

8. Jak je zřejmé, soud I. stupně dospěl k závěru, že odsouzený splnil první zákonem požadovanou podmínku, neboť vykonal potřebnou část trestu v trvání poloviny. Současně je konstatováno, že odsouzený vyhověl i druhé podmínce, kdy jeho chování a plnění povinností je věznicí kladně hodnoceno, avšak neshledal splnění požadavku pozitivní prognózy budoucího chování odsouzeného. Dále soud I. stupně má za to, že nebyly splněny ani podmínky ustanovení § 88 odst. 3 trestního zákoníku, kdy odsouzený nenastoupil sám do výkonu trestu odnětí svobody a ohledně škody je pochopitelné, že ve výkonu trestu má omezené možnosti k její náhradě, nicméně by měl přemýšlet nad tím, jak jí splatit.

9. Krajský soud v Brně se zcela ztotožnil se závěry soudu I. stupně. Je nutné potvrdit, že u odsouzeného je splněna první zákonná podmínka, neboť vzhledem k předešlému výkonu trestu odnětí svobody bylo nutné, aby vykonal polovinu uloženého trestu. Stížnostní soud má za splněnou i druhou zákonnou podmínku pro podmíněné propuštění, neboť odsouzený výkonem trestu a svým chováním prokazuje polepšení, kdy si plní své povinnosti ve výkonu trestu. Po zrušení rozhodnutí stížnostního soudu byla doplněna aktuální zpráva Vězeňské služby ČR, kdy bylo potvrzeno, že odsouzený provádí úklidové práce a udržuje své osobní věci na požadované úrovni. Jeho chování je bezkonfliktní, plní pokyny bez negativních poznatků a je zařazen v I. PSVD. Od 1. 4. 2021 do současnosti byl odsouzený 1x kázeňsky odměněn a byl mu udělen i kladný poznatek od pedagoga, kdy zároveň pracuje jako pomocný kuchař. K osobě odsouzeného tedy od zrušujícího rozhodnutí Krajského soudu v Brně nebyly žádné negativní poznatky, naopak přibyla

kázeňská odměna a kladný poznatek. Druhá podmínka tedy zůstává splněna. Zároveň pak ze strany obhajoby bylo doloženo podání zprávy o výpisu srážených částek u odsouzeného ve výkonu trestu.

10. Stížnostní soud však stejně jako soud I. stupně nemá za splněnou třetí zákonnou podmínku. Závěry o prognóze vedení řádného života činí jak soud I. stupně, tak stížnostní soud, zejména z předešlé zkušenosti, která byla s odsouzeným učiněna z jeho dřívějšího jednání a chování. Ze spisového materiálu je prokázáno, že odsouzený má celkem 4 záznamy v rejstříku trestů. Nejstarší odsouzení je Krajským soudem v Českých Budějovicích sp. zn. 17 T 30/2002, k tomuto však nelze přihlížet vzhledem k amnestii. Nelze však přehlédnout další odsouzení, která má odsouzený v rejstříku trestů. Zejména jde o odsouzení ve věci Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 1 T 49/92, kde měl odsouzený uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5,5 roku, přičemž je nutné podotknout, že se jednalo mj. i o podvodné jednání. Zejména však je nutné konstatovat, že z výkonu tohoto trestu byl odsouzený ke dni 1. 4. 1997 podmíněně propuštěn s tříletou zkušební dobou k osvědčení, k níž pak došlo uplynutím zákonné doby. Nelze však přehlédnout, že odsouzený opětovně páchal majetkovou trestnou činnost podvodného charakteru, o čemž svědčí odsouzení Městským soudem v Praze ze dne 5. 2. 2008, sp. zn. 48 T 18/2006, kde bylo upuštěno od uložení souhrnného trestu vzhledem k rozhodnutí ze dne 8. 10. 2004, sp. zn. 17 T 30/2002, Krajským soudem České Budějovice, kde řízení bylo vedeno proti uprchlému. Právě ve věci Krajského soudu České Budějovice pod sp. zn. 17 T 30/2002 byl odsouzený vzat do vazby, kdy mu bylo poskytnuto dobrodiní propuštění z této vazby, avšak odsouzený tohoto institutu výrazně zneužil, když uprchl a skrýval se na neznámém místě, a to po velmi dlouhou dobu, s čímž také souvisí ustanovení § 88 odst. 3 trestního řádu, kdy soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin přihlédne také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzený se však po dobu 14 let vyhýbal orgánům činným v trestním řízení, které musely vyvinout aktivitu k tomu, aby odsouzeného zadržely a dodaly do výkonu trestu odnětí svobody, kdy odsouzený opakovaně vystupoval pod změněnou identitou. Škoda z trestné činnosti odsouzeného dosáhla řádu desítek milionů Kč a v trestní věci, v níž se nyní odsouzený nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, má uloženu povinnost k náhradě škody ve výměře téměř 20 milionů Kč, přičemž dle § 88 odst. 3 trestního zákoníku soud při rozhodování o podmíněném propuštění za zločin zohlední i to, zda odsouzený částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu, kterou trestným činem způsobil.

11. Co se týká ustanovení § 88 odst. 3 trestního zákoníku, k tomuto se vyjadřuje i nález Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2021, sp. zn. IV. ÚS 575/2021, kdy negativní roli, tedy včasné nenastoupení do výkonu trestu, hraje především tehdy, vyhýbal-li se odsouzený svévolně a dlouhodobě nástupu do výkonu trestu, přičemž délka 14 let z praxe stížnostního soudu je velmi dlouhou dobou, neboť pokud se odsouzení vyhýbají nástupu trestu odnětí svobody, jedná se o řády týdnů či maximálně měsíců.

12. Ohledně náhrady škody je nutné konstatovat, že odsouzený se sám vyjádřil tak, že je pracovně zařazen ve výkonu trestu odnětí svobody a snaží se splácet škodu. K tomuto je dle stížnostního soudu nutné jednoznačně přihlédnout jako k pozitivnímu vývoji v chování a uvažování odsouzeného. Zároveň však stížnostní soud konstatuje i negativní stanovisko odsouzeného, co se týká jeho finanční gramotnosti a zejména pak i jeho postoje k řešení náhrady škody a svých dlouhodobých dluhů v řádu desítek milionů Kč. Zde stížnostní soud spatřuje jasné rezervy na straně odsouzeného, aby bylo kladně rozhodnuto o jeho žádosti o podmíněném propuštění. Krajský soud v Brně samozřejmě vnímá, že současné možnosti odsouzeného ohledně náhrady škody jsou značně omezené, neboť se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, kde splácí dle svých možností, zároveň je však nutné konstatovat i stanovisko odsouzeného, které projevil u veřejného zasedání, když byl dotázán, zda má představu o výši svých dluhů a povinnosti k náhradě škody, kde uvedl, že samozřejmě splácí ze mzdy, ale musí se ještě poradit s pracovníkem ohledně této situace, kdy dluhy jsou doživotní a v takové míře a tak veliké, že neví, jestli oddlužení pomůže nějakým způsobem a musí to řešit. Odsouzený se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody již od

1. 2. 2017 a Krajský soud v Brně má za to, že odsouzený měl dostatek času, aby se poradil s pracovníkem, o němž se zmiňuje, o tom, jak řešit právě tyto své vysoké dluhy a povinnost k náhradě škody v řádu desítek milionů Kč a měl by mít již jasný plán, zda je možnost na jeho straně provést oddlužení či jiným způsobem se vzdělávat ve finanční gramotnosti a obnově certifikátů. Ze stanoviska odsouzeného, které učinil u veřejného zasedání vyplývá, že by setrval na území České republiky a musel by jít zpočátku pracovat ke své matce a posléze řešit složitou situaci se sebevzděláváním a obnovou certifikátů a podívat se na trhu práce, zda najde uplatnění v oboru, ve kterém pracoval před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody a měl by šanci pracovat tzv. na home office. Ani v tomto směru odsouzený sám neučinil žádné kroky, jakým způsobem si může obnovit certifikáty a provést sebevzdělávání, a to popřípadě již během výkonu trestu odnětí svobody, aby pak jeho uplatnění v případě podmíněného propuštění bylo konkrétní a reálné. Prozatím je stížnostním soudem nutné konstatovat, že na dotaz soudu, zda si po dobu 14 let, kdy se vyhýbal nástupu trestu odnětí svobody a měl mít dle svých slov lukrativní práci, naspořil nějaké peníze, k čemuž odsouzený uvedl, že úspory nemá, neboť ani on sám, ani s manželkou, neumí spořit. Ani v tomto směru odsouzený nedoložil, jakým způsobem pracuje na své finanční gramotnosti, zejména řešení zadluženosti a náhrady škody, když sám uvádí, že spořit s manželkou neumějí.

13. Vzhledem ke shora uvedenému je tedy nutné konstatovat, že odsouzený sice udržuje kontakt se svou rodinou, což jistě přináší možnost lepšího zařazení do běžného života v případě podmíněného propuštění, sám však prozatím neučinil žádné kroky, aby zjistil možnosti řešení své finanční situace, a to extrémní zadluženosti a závazku náhrady škody v řádech desítek milionů Kč, když konstatuje, že sám spořit neumí, nezjistil si podmínky oddlužení ani možnost obnovení certifikátů a návratu k původnímu zaměstnání a prozatím tedy zůstávají pouze sliby rodinných příslušníků, a to otce ohledně bydlení a matky ohledně práce ve stravovacích a občerstvovacích zařízení, a stánkovém prodeji. Je nutné tedy konstatovat, že kladným přínosem výkonu trestu odnětí svobody je, že odsouzený pracuje průběžně na svých životních postojích, prací ve výkonu trestu odnětí svobody si vydělává peníze, které používá na splácení škody. Tato skutečnost však prozatím ve světle výše uvedeného nemůže dostačovat k tomu, aby soud přesvědčil o splnění třetí zákonné podmínky, když nelze přehlédnout, že odsouzený se v minulosti opakovaně dopouštěl trestné činnosti bez ohledu na předešlá odsouzení, výkon trestu odnětí svobody a zejména pak i se dopustil trestné činnosti, když byl v minulosti podmíněně propuštěn a navíc pak, pokud byl propuštěn z vazby, uprchl a skrýval se a vyhýbal se i nástupu výkonu trestu odnětí svobody, a to po velmi dlouhou dobu v trvání 14 let. Pokud tedy obžalovaný po podmíněném propuštění páchá opětovně trestnou činnost a v rámci vedeného trestního řízení uprchne, je zřejmé, že předešlé instituty se minuly svým účinkem. Za současné situace odsouzený se sice snaží řešit do budoucna své bydlení a prvotní zaměstnání, avšak prozatím pouze příslibem rodinných příslušníků, nikoliv vlastním aktivním přístupem, a to např. spoluprací s Probační a mediační službou ČR, zjišťováním možností certifikace již z výkonu trestu odnětí svobody a možnost oddlužení.

14. Je nutné podotknout, že podmíněné propuštění z výkonu trestu je mimořádným benefitem, který dává soudu možnost, nikoliv však povinnost odsouzeného z výkonu trestu podmíněně propustit a dle ústavních nálezů musí být vždy ponecháno na úvaze soudu, zda s ohledem na splnění zákonem stanovených podmínek na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody přistoupí, či nikoliv. Jedná se tedy o volné uvážení soudu, které však nelze zaměňovat s libovůlí a to zejména za situace, kdy soudy uvedly důvody, pro které nepřistoupily k podmíněnému propuštění na svobodu s poukázáním na předešlé zkušenosti z jednání odsouzeného. Vzhledem k trestní minulosti odsouzeného není jednoznačné, zda by se trestné činnosti nedopouštěl opakovaně, když má k páchání trestné činnosti výrazné sklony a riziko podmíněného propuštění je prozatím ještě příliš veliké, když i ze zprávy speciálního pedagogického pracovníka věznice vyplývá celková míra rizika recidivujícího chování, která se významně podílí na vzniku a opakování trestné činnosti a byla detekována při zpracování komplexní zprávy u statických faktorů jako nízká, avšak

u dynamických jako vysoká. V takovém případě je odůvodněn závěr o nutnosti delšího působení výkonem trestu na odsouzeného, který projeví zejména aktivnější přístupu k řešení vlastní finanční situace, zadluženosti a možnosti náhrady škody.

15. Takové zohlednění trestní minulosti nepředstavuje porušení ústavní zásady ne bis in idem ve smyslu článku 40 odst. 5 Listiny, neboť obava z opětovného páchání trestné činnosti je založena na dřívější zkušenosti a je pro soud logicky důležitým hlediskem pro posuzování důvodnosti žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzený v době, kdy páchal trestnou činnost, za níž se nyní nachází ve výkonu trestu, měl již zkušenost s delším výkonem nepodmíněného trestu, z něhož byl i podmíněně propuštěn, avšak již ve zkušební době začal opětovně páchat majetkovou trestnou činnost jako speciální recidivista. Proto bylo přistoupeno i k vazebnímu řízení, avšak po propuštění z vazby odsouzený uprchl a dlouhodobě se skrýval. I při zohlednění aktuální situace, a to záruk na bydlení a práci v případě podmíněného propuštění stížnostní soud se ztotožňuje se závěry soudu I. stupně, že je potřeba delšího působení uloženého trestu na odsouzeného, kdy svým soustavným úsilím může dát najevo své ponaučení a snahu vést nadále řádný život, zejména tím, že si ujasní konkrétní vyřešení své finanční situace, a to možnosti oddlužení i své konkrétní uplatnění v oboru, v němž pracoval před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody a finanční gramotnost zejména ohledně vytváření úspor a navázání spolupráce např. s probační a mediační službou k řešení náhrady škody.

16. Pro možnost podmíněného propuštění musí být splněny všechny tři zákonem požadované podmínky současně, a protože v případě odsouzeného není splněna třetí podmínka, bylo napadené usnesení potvrzeno a stížnost odsouzeného byla zamítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Brno, 13. 10. 2021

Mgr. Šárka Dufková v. r.
předsedkyně senátu